

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2002-4-137 (Devralma)

Karar Sayısı : 02-56/701-284

Karar Tarihi : 19.9.2002

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Dr. Kemal EROL, İsmet CANTÜRK, A. Ersan GÖKMEN,
R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER, Mustafa PARLAK,
Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL

B- RAPORTÖRLER: Serpil ÇINAROĞLU, Sezin ELÇİN

C- BİLDİRİMDE BULUNAN: - Deniz Yatırım Menkul Kıymetler A.Ş.
- Denizbank A.Ş.

D- TARAFLAR: - Deniz Yatırım Menkul Kıymetler A.Ş.
Büyükdere Cd. No:106 80280 Esentepe, İstanbul
- Denizbank A.Ş.
Büyükdere Cd. No:106 80280 Esentepe, İstanbul
- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
Yıldız Posta Cd. Yener Sk. No:3 Esentepe/İstanbul

E- DOSYA KONUSU: Ekspres Yatırım Menkul Değerler A.Ş. (Ekspres Yatırım) hisselerinin % 78.02'sinin Denizbank A.Ş. (Denizbank) ve Deniz Yatırım Menkul Kıymetler A.Ş. (Deniz Yatırım) tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 28.8.2002 tarih, 3808 sayı ile giren bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca düzenlenen 9.9.2002 tarih, 2002-4-137/Öİ-02-SÇ sayılı devralma Ön İnceleme Raporu 16.9.2002 tarih, REK.0.08.00.00/127 sayılı Başkanlık önergesi ile 02-56 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da, bildirim konusu devralma işleminin, tarafların ilgili ürün pazarındaki toplam ciroları yönüyle, Kurul'un iznine tabi olduğu; ancak bu işlem sonucunda ilgili pazarda, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen hakim durum yaratılması veya mevcut bir hakim durumun daha da güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığı, bu nedenle anılan devralmaya izin verilmesi gerektiği görüşü ifade edilmiştir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

İlgili Ürün Pazarı: İnceleme konusu devralma işlemi açısından ilgili ürün pazarı; "hisse senedi, tahvil, diğer menkul kıymetler ve bunların dışında kalan kıymetli evrak ile mali değerleri temsil eden veya ihraç edenin mali yükümlülüklerini içeren belgelerin birinci ve ikinci el piyasalarında el değiştirmesine yönelik aracılık hizmetleri pazarı" olarak belirlenmiştir. İlgili ürün pazarı hisse senedi işlemleri pazarı, tahvil ve bono işlemleri pazarı ve tescil işlemleri pazarı alt ürün pazarlarına ayrılmaktadır.

İlgili Coğrafi Pazar : Aracı kurumlar; internet, telefon, kısa mesaj servisi gibi teknolojik imkanları kullanmak suretiyle ülke genelinde hizmet vermektedirler. Bu nedenle inceleme konusu devralma işlemi açısından ilgili coğrafi pazar "Türkiye Cumhuriyeti sınırları" olarak belirlenmiştir.

H.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Başvurunun konusu, hisselerinin %78.2'si Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TSMF)'na, %21.8'i K... Y...'e, %0.08'i Ekspres Factoring A.Ş.'ye, %0.08'i Ekspres Leasing A.Ş.'ye ve %0.02'si H. E... Ş...'e ait olan Ekspres Yatırım'ın, TSMF'nin elinde bulunan %48.76 oranındaki hissesinin Zorlu Grubu'nun bağlı şirketi Denizbank'a, %29.26 oranındaki hissesinin de aynı ekonomik birlik içerisindeki Deniz Yatırım'a devredilmesi işleminden ibarettir. Anılan işlem, kontrolde değişikliğe yol açması nedeniyle, 1997/1 sayılı Tebliğ'in birleşme ve devralma sayılan hallerin belirlendiği 2. maddesinin (b) bendinde, "Herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları devralması veya kontrol etmesi" olarak tanımlanan bir devralmadır.

Söz konusu Tebliğ'in 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 4. maddesinde yer alan, "birleşme veya devralmayı gerçekleştiren teşebbüslerin ülkenin tamamında veya bir bölümünde ilgili ürün piyasasında, toplam pazar paylarının, piyasanın % 25'ini aşması halinde veya bu oranı aşmasa bile toplam cirolarının yirmibeş trilyon Türk Lirası'nı aşması halinde Rekabet Kurulu'ndan izin almaları zorunludur." hükmü ile izne tabi birleşme ve devralmalara pazar payı ve ciro eşiği getirilmiştir.

Öte yandan, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 1998/6 sayılı Tebliğ ile değişik 4. maddesine göre, mali kurumlarda ciro;

"A) Bankalar İçin;

3182 sayılı Bankalar Kanunu'nun 51 inci maddesinin (5) numaralı bendine göre Hazine Müsteşarlığınca usul ve esasları belirlenen kar ve zarar tablolarında yer alan;

1) Faiz gelirleri;

- a) Kredilerden alınan faizler,
- b) Mevduat munzam karşılıklarından alınan faizler,
- c) Bankalardan alınan faizler,
- d) Bankalararası para piyasası işlemlerinden alınan faizler,

- e) Menkul değerler cüzdanından alınan faizler,
- f) Diğer faiz gelirleri,

2) Faiz dışı gelirler;

- a) Alınan ücret ve komisyonlar,
- b) Sermaye piyasası işlem karları,
- c) Kambiyo karları,
- d) İştirakler ve bağlı ortaklıklardan alınan kar payları,
- e) Olağanüstü gelirler,
- f) Diğer faiz dışı gelirler,

...

E) Aracı Kuruluşlar İçin;

Sermaye Piyasası Kurulu tarafından çıkarılan ve 29/1/1998 tarihli ve 20064 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Seri: XI, No: 1 sayılı "Sermaye Piyasasında Mali Tablo ve Raporlara İlişkin İlke ve Kurallar Hakkında Tebliğ"e göre istenen ayrıntılı gelir tablosunda yer alan;

- 1) Brüt satış karı,
- 2) Diğer faaliyetlerden gelirler ve karlar,
- 3) Olağanüstü gelirler ve karlar,"

toplamıdır.

Tarafların toplam pazar payları alt pazarlar dikkate alındığında hisse senedi işlemleri pazarında %, tahvil ve bono işlemleri pazarında kesin alım-satım için %....., repo-ters repo için %....., tescil işlemleri pazarında ise alım-satım için %....., repo-ters repo için %.....'dir. Anılan devralma işlemi tarafların pazar payları açısından Tebliğ'de öngörülen eşiklerin altında kalmaktadır.

Öte yandan, 2001 yılında Denizbank'ın cirosu TL., Deniz Yatırım'ın cirosu TL. ve Ekspres Yatırımın cirosu ise TL. olarak gerçekleşmiştir. Tarafların söz konusu dönemdeki toplam cirolarının 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen eşiği aşması nedeniyle anılan devralma işlemi Kurul'un iznine tabidir.

4054 sayılı Kanun'un "Birleşme veya Devralma" başlıklı 7. maddesi, "Bir ya da birden fazla teşebbüsün hakim durum yaratmaya veya hakim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün malvarlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları miras yoluyla iktisap durumu hariç olmak üzere devralması hukuka aykırı ve yasaktır" şeklindeki hükümlerle hakim durum yaratma veya mevcut hakim durumu güçlendirme neticesini verebilecek devralma işlemlerini yasaklamıştır.

Anılan Kanun maddesi çerçevesinde yapılan değerlendirme sonucunda, bildirim konusu devralma işleminin taraflarının toplam pazar paylarının, hakim

durum yaratılması ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasına neden olamayacak seviyede olduğu kanaatine varılmıştır.

İ- SONUÇ

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun sahibi bulunduğu %78.02 oranındaki Ekspres Yatırım Menkul Değerler A.Ş. hisselerinin, Denizbank A.Ş. ve Deniz Yatırım Menkul Kıymetler A.Ş. tarafından devralınması işleminin, 1998/2 ve 1998/6 sayılı Tebliğler ile değişik 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi bir devralma olduğuna; ancak bu devralma sonucunda, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi hükmünde belirtilen, hakim durum yaratılması veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konusu işleme izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.